

**De nieuwe
hulpbenadering:
goed voor de ziel
slecht voor het lichaam?**

Nadia Molenaers

Brussel 17/01/08

Outline

- De nieuwe hulpbenadering (NHB) in een notedop
- NHB en (landbouw)ontwikkeling: opportuniteiten en blokkages
- Aanzet tot discussie: welke rol voor België?

Veel van deze presentatie is gebaseerd op het boek
'Ontwikkelingshulp faalt! Is participatie het redmiddel?'
geschreven met Robrecht Renard, uitgegeven bij Acco 2007

NHB: achtergrond en evolutie

periode	belangrijkste 'rem' op ontwikkeling	oplossing	houding tegenover overheid
1960-1980	<ul style="list-style-type: none"> - fysisch kapitaal - menselijk kapitaal 	<ul style="list-style-type: none"> - projecten 	<ul style="list-style-type: none"> - omzeilen
1980-2000	<ul style="list-style-type: none"> - macroeconomisch beleid 	<ul style="list-style-type: none"> - structurele aanpassing 	<ul style="list-style-type: none"> - confronteren
2000-	<ul style="list-style-type: none"> - eigenaarschap - goed bestuur 	<ul style="list-style-type: none"> - PRSP - budgetsteun - beleidsdialoog 	<ul style="list-style-type: none"> - aanporren

NHB: principes en toepassingen

Principes PRSP (WB)

1. Ontvangend land aan het stuur
  1. Nationaal eigenaarschap
  2. Participatie civiele maatschappij
2. Resultaatsgerichtheid
3. Alomvattend, focus op armoede
4. Partnerschap
5. Lange termijn perspectief

Principes Parijs Verklaring (OECD)

1. Eigenaarschap
2. Afstemming
  1. Nationale prioriteiten
  2. Nationale systemen
3. Harmonisatie
  1. Delen informatie, analyse
  2. Gezamenlijke procedures voor programmafinanciering
4. Resultaatsgericht beheer
5. Wederzijds rekenschap

NHB: Opportuniteiten voor (Ib)ontwikkeling?

Er is geen contradictie tussen NHB en nadruk op landbouw...
Integendeel !

- Focus op armoede & resultaatsgerichtheid
- Focus op institutionele hervormingen:
  - Ontwikkeling is een kwestie van beleid, niet van projecten
  - Governance is de cruciale variabele
  - Onder hetzelfde internationale klimaat zijn er landen die het goed doen, terwijl andere het slecht (blijven) doen
- Focus op context, gradualiteit en comprehensiveness (Als Ib overheidsprioriteit is kan ze tot uiting komen !)
  - Decentralisatietendens bij 'progressieve donoren'
  - Donorstijl is consensueel
- Multi-donor-opzet
- Ruimte voor het middenveld

En toch...

- PRSPs hebben niet geleid tot een prioritisering van lb in budgetten
- PRSPs hebben (aanvankelijk) vooral geleid tot disproportioneel bevoordelen van de sociale sectoren ten koste van de productieve sectoren
- Nieuwe generatie PRSPs tracht dit op te vangen maar vraagt hiervoor additionele donorgelden
- Heel wat middenveldorganisaties klagen over kwaliteit van participatie

Wat is het probleem?

Remmen op (Ib)ontwikkeling

- Donoren
  - Design NHB
  - Collectieve actie problemen
  - Concurrerende ontwikkelingsdoelen en hulpmechanismen
- Ontvangende landen
  - Overheid
  - Middenveld

Op het niveau van donoren

Design NHB

- 'Service delivery' model van staat vs 'social transformation' model van staat
- Consensusmodel
- Geen grondige analyse rond 'unearned income'
- We weten wat niet werkt – we weten niet wat wel werkt → trial & error

Op het niveau van donoren

Collectieve actie problemen binnen de NHB

- Rol publieke opinie, spanning buitenlandse zaken
- Spanning tussen het technocratische & politieke
  - Landbouwsector is politiek controversieel
  - Donoren houden niet van politiek
- Bestedingsdrang – Stockholmsyndroom
- Visibiliteit

Op het niveau van donoren

Concurrerende ontwikkelingsactoren, -doelen en -hulpmechanismen

- Niet alle donoren doen mee met de NHB
  - Japan, Frankrijk, Duitsland, België vertonen toenemend interesse
  - USA (USAID & MCA) doen niet mee
  - Nieuwe donoren: China, India...
- Globale initiatieven, Vertikale programma's
  - Respecteren principes van NHB niet
- MDGs
  - Legitimeren overcrowding van sociale sectoren
  - Versterken 'service delivery model' visie
  - Ondermijnen eigenaarschap
  - Veelal niet gecontextualiseerd

Op het niveau van ontvangende landen

Overheid

- Ontwikkelingsengagement???
- Neo-patrimoniale systemen, clientelisme
- Gebalkaniseerde administraties
- Disconnect samenleving – overheid: earned vs unearned income → pervers effect van hulp
- De politieke logica van ‘niet ontwikkelen of onderperformantie’

Op het niveau van ontvangende landen

Middenveld

- Onderscheid NGOs – bewegingen
- Middenveld als zelf-organisatie van burgers is zwak, embryonaal, gefragmenteerd
- Representativiteit en band met armen
- Gewicht van urbane NGO's vs bewegingen
- Ontsnappen wellicht niet aan neo-patrimoniale en clientelistische mechanismen

Welke rol voor België?

De uitdagingen

- Intern
- Extern

Interne uitdagingen voor België?

- Duidelijke missie en visie: Belgisch standpunt NHB vs andere hulpbenaderingen?
- Interne harmonisering
  - Buitenlandse zaken, handel, OS
  - DGOS-BTC
- Decentralisatie
- Specialisatie – concentratie
  - Landbouw kan een sector zijn maar moet politiek & strategisch afgewogen worden
- Hoge kwaliteit personeel

Externe uitdagingen voor België

- België als kleine, middelgrote donor
- Multilateralisatie van hulp vs toegevoegde waarden van België als bilaterale donor?
- Integratie in netwerken
- Uitspelen troeven, sterktes
- Mogelijke piste: portfolio-aanpak
  - ! New style projects: harmoniserend, alignerend, innovatief
  - Nested
  - Focus op regio, sector of subsector, thema (of een combinatie ervan)

Thank you !

www.ua.ac.be/dev/bos

nadia.molenaers@ua.ac.be

